

Test zo slovenského jazyka a literatúry B

Ukážka 1:

VLADIMÍR MINÁČ A JEHO ŽIVOTNÝ PRÍBEH

O Vladimírovi Mináčovi možno povedať, že patril k tým spisovateľom, ktorí výrazným spôsobom formovali podobu slovenskej literatúry.

Vladimír Mináč sa narodil 10. augusta 1922 v Klenovci, ktorý je okrem iného preslávený jánošíkovskou tradíciou. Traduje sa, že práve tu bol Jánošík dolapený.

Klenovec mal na Mináča priam osudový vplyv, na strane jednej to bola späťosť s prírodou a detstvom, na strane druhej to bolo prostredie tvorené rôznorodými konfesiami – za prvej Československej republiky tu vedľa seba žili evanjelici, katolíci, židia a baptisti.

V roku 1944 sa dostal do Povstania a stal sa partizánom v brigáde Jánošík. Presne na Silvestra ho zajal nemecký pluk SS. Tak sa dostal do koncentračných táborov Mauthausen a Dachau. Prežité hrôzy sugestívne opísal v románovom debute Smrť chodí po horách. Po vojne sa intenzívne venoval literárnej tvorbe a vynikal najmä ako esejista. Bol majstrom tohto žánru.

Po vojne mnohí spisovatelia uverili, že komunistická utópia predstavuje alternatívu k morálному zlyhaniu Západu a zabráni opakovaniu vojnových hrôz. Naivne uverili, že Stalin si z vojny zobrať ponaučenie, zmenil sa a stal sa humánnejším.

K tým, ktorí sa dali do služieb novej moci, patril aj Vladimír Mináč. Po februárovom prevrate v roku 1948 však mnohí rýchlo vytriezveli. Začalo sa hľadanie vnútorných nepriateľov. V marci roku 1951 bol obvinený z tzv. buržoázneho nacionalizmu aj Mináč a spolu s ním aj D. Tatarka. Mináča toto vykonštruované obvinenie poznačilo na celý život. Aj naďalej však bol sledovaný štátou bezpečnosťou.

Napriek konfliktom, ktoré Mináč s komunistickou mocou mal, prijal viaceré funkcie a ocenenia. Reformný kurz až do roku 1970 stále obhajoval, no po nástupe G. Husáka k moci svoju rétoriku zmenil. K ponovembrovému vývoju sa vyjadroval kriticky. Obhajoval slovenskú štátnu samostatnosť. Za jeho siláckymi gestami objavíme boj o prežitie, strach, fascináciu úspechom.

(Zdroj: Denník Sme zo 6. apríla 2016)

1. Na základe textovej ukážky určte, čo ako prvé ovplyvnilo Vladimíra Mináča:

- A. detstvo
- B. vojna
- C. stalinizmus
- D. ťažký život

2. V ktorom koncentračnomtábere bol podľa ukážky Mináč väznený:

- A. Osvienčim
- B. Dachau

- C. Viedeň
- D. Terezín

3. Z ukážky zistite, majstrom ktorého žánru bol V. Mináč:

- A. románu
- B. poviedky
- C. eseje
- D. reportáže

4. V ktorej vete treba doplniť čiarku:

- A. Zatancovali si aj bez hudby.
- B. Marta mala horúčku a vybrala sa k lekárovi.
- C. Stretneme sa pred kinom alebo sa zastavíš poobede u nás?
- D. Ostala si tam či nie?

5. Z ukážky vyplýva, že Mináč obhajoval:

- A. slovenskú samostatnosť
- B. spojenie s Čechmi
- C. komunizmus
- D. EÚ

6. Ktorý spisovateľ tvoril v rovnakom období ako Janko Kráľ:

- A. J. G. Tajovský
- B. Janko Jesenský
- C. Ján Botto
- D. Pavol Országh Hviezdoslav

7. Ktorá veta je zložená z uvedených vetyňých členov:

- Podmet (vyjadrený), nepriamy predmet, slovesný prísudok, príslovkové určenie spôsobu, zhodný prívlastok, príslovkové určenie miesta, nezhodný prívlastok
- A. Aj ja s mamou odchádzam na bicykli k vzdialeným vrchom Oravy.
 - B. Marta so psíkom zaklopala zľahka na dvere susedov.
 - C. Profesor s maturantmi sa predstavil na slávnosti v žilinskej Slovakii.
 - D. Koza s mláďatkom obhrýza s chuťou mladé lístie kríkov.

8. Ktorý z uvedených nápisov je z pravopisného hľadiska bezchybný:

- A. Návštevníkov rozsadí a obslúži nás personál.
- B. U nás je pladba kartou ešte výhodnejšia!
- C. Na tento tovar sa zľava nevstahuje.
- D. Presvečte sa o výhodách nákupu na splátky.

9. V ktorej vete je nespisovný výraz:

- A. Polož už to slúchadlo a pomôž mi v tomto zhone.
- B. Bol to poriadny surovec, veľmi záladný človek, ktorý sa odvolával na spravodlivosť.
- C. Keď mala 6 rokov, rada sa hrávala s mávadlom.
- D. Na večeru mi opeč klobásku a uvar šálku čaju.

10. Pri ktorom z uvedených slov možno jednoznačne určiť, či ide o singulár alebo plurál:

- A. udice
- B. potvrdení
- C. ohňom
- D. radov

Ukážka 2:

J. KRÁĽ – JARNÁ PIESEŇ

Zakukala kukulienka jarnú, čerstvú nôtu,
vyvolala zas celý svet ospalý k životu.
Slobody hlas mocný budí zase všetky zeme:
a my chlapci podtatranskí či sedieť budeme?
Tajná sila všetky hate a prekážky borí:
A nás slabých majú vysmiať naše zrutné hory?

Hýbjajú sa Podtatraci, spríbuzené rody,
nad Slovanstvom prebudeným svitá deň slobody.
Niet krajšieho v svete mena ak sloboda svätá,
všemohúce toto meno nikto nezahatá!
Pohynuli naši bratia za to meno skazou –
ale mohýl ich vychodia zástupy víťazov.
(Zdroj: Pieša večne mladá. Mladé letá. (1983))

11. Do ktorej skupiny slovenských národovcov patrí J. Kráľ:

- A. kollárovci
- B. bernolákovci
- C. hlasisti
- D. štúrovci

12. Hlavnou tému v ukážke 2 je:

- A. oslava jari
- B. radosť nad revolúciou
- C. výzva do boja za slobodu
- D. výzva k spolupráci Slovanov

13. Ktorou z možností nenazývali básnika Janka Kráľa:

- A. „divný Janko“
- B. „duch nepokojný“
- C. „lásky pevec“
- D. „básnik – búrlivák“

14. Autor ukážky č. 2 je predstaviteľom:

- A. realizmu
- B. katolíckej moderny
- C. romantizmu
- D. osvietenstva

15. Pomenujte básnický prostriedok: *a nás slabých majú vysmiať naše zrutné hory ?*

- A. epiteton
- B. básnická otázka
- C. personifikácia
- D. metafora

16. Z formálneho hľadiska má báseň ukážky č. 2:

- A. dve strofy, dvanásť veršov
- B. dva verše, dve strofy
- C. desať veršov, tri strofy
- D. dvanásť veršov, jedna strofa

17. Pomenuj rým ukážky:

- A. prerývaný
- B. striedavý
- C. obkročný
- D. združený

Chová ma, šatí ma, nové krpce, baranicu mi kúpil. A ja roboty žiadnej. Akože to ešte odslúžim, ak ma choroba nepopustí...? Akože si ľahneš do tej zeme, ved' by som ani nezhnil, prišlo mu na myseľ. Jeho životná filozofia je poriadne robiť a statočne zomrieť.

18. Úryvok je:

- A. replikou z divadelnej hry
- B. úvahou v rámci vnútorného monológu
- C. dialógom hlavnej postavy a autora
- D. rozprávanie Maca Mlieča

19. Označte rad, v ktorom sú oficiálne používané značky a skratky:

- A. mužs. (mužský), fr.(francúzsky), Ak. (akuzatív)
- B. SĽUK (Slovenský ľudový umelecký kolektív), USA (Spojené štáty americké), Au (zlato)
- C. Mgr. (magister), Bhs (Bratislavské hudobné slávnosti), K. (kyslík)
- D. atd. (a tak ďalej), MUDr (doktor medicíny), EÚ (Európska únia)

20. V ktorej možnosti sú len lyrické žánrové formy:

- A. epigram, epitaf, žalm
- B. idyla, elégia, pieseň
- C. žalm, epigram, povest'
- D. epitaf, elegia, kronika

Ukážka 3:

Najdrahším mestom na svete je Tokio. Ukázal to prieskum, ktorý uskutočnila poradenská spoločnosť William Mercer. Moskva je tretia najdrahšia. Na poslednom mieste sa umiestnil juhoafrický Johannesburg. Väčšina európskych miest sa oproti minulosti pohla smerom nadol. Praha, Varšava a Budapešť v rebríčku klesli o desiatky miest. Bratislava sa však posunula smerom nahor – zo 45. miesta stúpla na 30. priečku.

Spoločnosť Mercer uviedla, že ide o najkomplexnejší svetový prieskum životných nákladov. Jeho primárnym cieľom je pomáhať štátным inštitúciám a nadnárodným spoločnostiam pri vysielaní zamestnancov do zahraničia. V rámci prieskumu sú porovnávané životné náklady a ceny viac ako 200 položiek v 143 svetových mestách. Sledované sú náklady na nájom, dopravu, potraviny, oblečenie, domáce potreby a zábavu.

(Zdroj: www.sme.sk)

21. Ak by sme chceli jednou vetou stručne a jasne vystihnúť obsah ukážky 3, ktorá z nasledujúcich viet by najlepšie splnila tento cieľ:

- A. text informuje o celosvetovom prieskume , ktorý uskutočnila spoločnosť William Hercul
- B. text informuje o výsledkoch prieskumu porovnávajúceho životné náklady v rôznych mestách
- C. text poukazuje na neustále rastúce náklady života vo veľkých mestách
- D. text objasňuje, prečo stále menej medzinárodných inštitúcií vysielajú zamestnancov do zahraničia

22. Ktorým z uvedených slov by bolo najvhodnejšie nahradíť v ukážke 3 slovo primárny, aby sme tým nezmenili zmysel vety:

- A. hlavným
- B. jediným
- C. pôvodným
- D. významným

23. Text ukážky 3 je úryvkom:

- A. z prejavu politika
- B. z publicistickej rozhlasovej relácie
- C. z novinovej správy
- D. z referátu na konferencii

24. Koľko priečok delí vo výsledkoch prieskumu Bratislavu a Johannesburg / z ukážky č.3/:

- A. 113
- B. 98
- C. 27
- D. z údajov v teste to nemožno určiť

25. K akému slohovému postupu patrí ukážka 3:

- A. informačný slohový postup
- B. opisný slohový postup
- C. rozprávací slohový postup

D. výkladový slohový postu

26. Aké druhy viet sa vyskytujú v ukážke 3 najčastejšie:

- A. jednoduché súvetia
- B. jednočlenné vety
- C. holé oznamovacie vety
- D. rozvité oznamovacie vety

27. Označte nominatív týchto zámen: mu, k nemu, s ním

- A. JA
- B. TY
- C. ONI
- D. ON

28. V ktorej z možností sa nachádza vhodné vysvetlenie nasledujúcej vety:

Myšlienky sa mu roja v hlave ako včely.

- A. Premýšľa, ale nedokáže sa sústrediť.
- B. Najradšej by nepremýšľal.
- C. Má veľa nápadov.
- D. Myslí na všeličo, len na dôležité nemyslí.

29. Určte vetu podľa členitosti: *Pobolieva ho.*

- A. jednočlenná neslovesná
- B. jednočlenná slovesná
- C. dvojčlenná úplná
- D. dvojčlenná neúplná

30. V ktorej možnosti je správne napísaná priama reč:

- A. „To teda je“, povedal Ján.
- B. „Och, že či, povedala.“
- C. „Potom ho musím i ja ochutnať,“ povedal som.
- D. Váš syn? Spýtala sa.

ODPOVEĎOVÝ HÁROK

skupina B

	Body	Odpoved'
1.	1	A
2.	1	B
3.	1	C
4.	1	C
5.	1	A
6.	1	C
7.	1	A
8.	1	A
9.	1	B
10.	1	D
11.	1	D
12.	1	C
13.	1	C
14.	1	C
15.	1	B
16.	1	A
17.	1	D
18.	1	B
19.	1	B
20.	1	B
21.	1	B
22.	1	A
23.	1	C
24.	1	A
25.	1	A
26.	1	D
27.	1	D
28.	1	C
29.	1	B
30.	1	C